

ZARZĄDZENIE NR 68/2022
WÓJTA GMINY WARLUBIE

z dnia 31 sierpnia 2022 r.

w sprawie włączenia obiektu do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Warlubie

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559, 1005, 1079), w związku z art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840) zarządzam, co następuje:

§ 1. Włącza się do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Warlubie figurę Matki Bożej oraz historyczną część ogrodzenia terenu wokół figury - w postaci słupków wejściowych z przedstawieniami siedzących ptaków, położone na działce nr 9, w miejscowości Bąkowski Młyn, gm. Warlubie, pow. świecki.

§ 2. Kartę ewidencyjną figury Matki Bożej oraz historycznej części ogrodzenia terenu wokół figury - w postaci słupków wejściowych z przedstawieniami siedzących ptaków, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia, włącza się do Gminnej Ewidencji Zabytków.

§ 3. Włączenie ww. obiektu do Gminnej Ewidencji Zabytków spowodowane jest wpisaniem do zbioru kart Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków karty figury Matki Bożej oraz historycznej części ogrodzenia terenu wokół figury - w postaci słupków wejściowych z przedstawieniami siedzących ptaków.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem wydania.

Wójt Gminy Warlubie

dr inż. Eugeniusz Kłopotek

GEZ KARTA GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW

Nazwa:

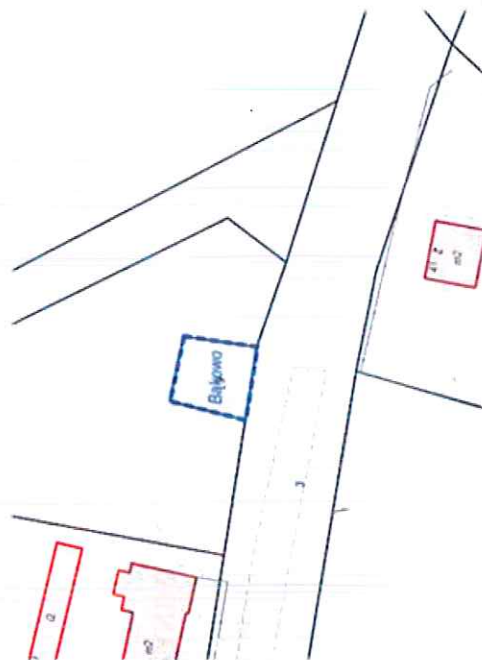
Figura Matki Bożej

historycznej części ogrodzenia terenu wokół figury w postaci słupków wejściowych z przedstawieniami siedzących ptaków

2. Czas powstania:

1945 rok

Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym:

3. Miejscowość:

Bąkowski Młyn

4. Adres:

Bąkowski Młyn
nr ewidencyjny działki 9

5. Przynależność administracyjna:

Województwo: kujawsko-pomorskie
Powiat: świecki
Gmina: Warlubie

6. Forma ochrony:

Gminna Ewidencja Zabytków

Załącznik do zarządzenia Nr 68/2022
Wójta Gminy Warlubie
z dnia 31 sierpnia 2022 r.

8. Historia, opis i wartości:

Rzeźba jest przedstawieniem Matki Boskiej w typie Immaculata (łac. *niepokalana*) – jest to typ ikonograficzny, przedstawiający Marię z Nazaretu bez dziecka, w młodym wieku, w białej sukni i błękitnym płaszczu, na tle nieba, stojącą na półkuli opieczonym węże, otoczona świetlistą mandorlą lub koroną z gwiazd. Wizerunek wykształcony w XVII wieku i typowy zwłaszcza dla epoki baroku i rokoka. Rzeźbę wykonano z zaprawy cementowej, na zbrojeniu z metalowej siatki. Według przekazów potomków fundatora pierwotnie nie była ona polichromowana, wskazują na to również tzw. odkrytki konserwatorskie. Figurę umieszczono na wysokim, czterokątnym postumencie z kilkoma stopniami, wymiurowanym z ciosów kamiennych, z ozdobną wypukłą spoiną. Teren wokół ogrodzono płotkiem osadzonym na niewysokich słupkach, z których dwa stanowiące przeszło wejściowe ozdoboiono przedstawieniami siedzących ptaków. Umieszczenie i charakter pamiątkowej figury wpisuje ją w krąg przydrożnych kapliczek, krzyży i figur, licznych na terenie całej Polski. Stawiane są one od wieków w celach dziękczynnych, wotywnych, religijnoobrzędowych, jak również dla upamiętnienia ważnych wydarzeń narodowych, walk powstańczych, odzyskania niepodległości. Szczególnie dużo powstało ich po II wojnie światowej, poświęconych właśnie Matce Bożej, z intencjami opieki. Postać Matki Boskiej ma mocno wydłużone proporcje, co w połączeniu z wysokim cokołem sprawia dość nietypowe, zaskakujące wrażenie, gdyż w porównaniu z większością tego typu przydrożnych przedstawień tutejsze jest znacznie wyższe, dzięki czemu zyskuje na szlachetności. W tym kontekście należy zauważyć, że wtórne przemalowanie figury około roku 2005, było zabiegiem niszczącym również pod względem estetycznym. Ponadto, zważywszy na jej wartość upamiętniającą i stanowiącą świadectwo dziedzictwa historycznego, wskazane jest wprowadzanie zmian w odbiorze wizualnym przedstawienia, które powinno trwać w formie przyjętej przez fundatora.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji:

Stan zachowania rzeźby determinuje technika, w której została wykonana oraz ekspozycja w warunkach zewnętrznych. Główne czynniki niszczące stanowią opady atmosferyczne i agresywne gazy atmosferyczne, oraz z zmiany temperatury otoczenia. Powierzchnia zaprawy pokryta jest wtórną farbą, brudem i nawarstwieniami. Ponadto zaatakowana jest przez kolonie mikroorganizmów w postaci mchów i porostów, których obecność powoduje niszczenie zaprawy w skutek wydzielanych przez nie kwasów. Rzeźba wykazuje znaczny stopień destrukcji. Zastosowana do wykonania figury zaprawa cementowa jest bardzo osłabiona, brak odporności mechanicznej materiału jest najistotniejszym zagrożeniem dla jej dalszego istnienia. Na stopień zwiertzenia warstwy przypowierzchniowej zaprawy znacząco wpłynęło wtórne przemalowanie farbą olejną, której szczerła warstwa stanowi przeszkodę dla swobodnej migracji wilgoci w porach zaprawy. Zaburzenie transportu wilgoci w strukturze zaprawy powoduje kumulację krystalizacji substancji rozpuszczalnych w wodzie bezpośrednio pod powłoką farby olejnej. Proces ten w drastyczny sposób przyspiesza destrukcję powierzchni rzeźby i bezpowrotnie niszczy pierwotne opracowanie powierzchni. Stopień osłabienia budulca widoczny jest na silnie wypłukanych powierzchniach, oraz w obrębie ubytków wtórnej powłoki olejnej, pod którą widać rozwarstwioną i osypującą się zaprawę. Miejscowo w ubytkach widoczna jest zaawansowana korozja siatki metalowej zastosowanej, jako tzw. „zbrojenie” konstrukcji. Poza znacznym wypłukaniem powierzchni w miejscach obmywanych wodą opadową, występują ubytki o charakterze mechanicznym, takie jak: ubytki palców, fałd draperii i innych drobniejszych form rzeźbiarskich. **Należy przeprowadzić prace konserwatorskie, zabezpieczające substancję oryginalną i przywracające pierwotny odbiór estetyczny obiektu.**

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis):

WÓJT GMINY WARLUBIE
dr inż. Eugeniusz Kłopotek

Data wykonania karty:
sierpień 2022 roku

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków